

KARTA KURSU

Nazwa	Antropotechniki
Nazwa w j. ang.	Anthropotechnics

Koordinator	Dr Łukasz Kołoczek	Zespół dydaktyczny
Semestr studiów	I	
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Termin „antropotechniki” pojawia się tu w znaczeniu nadanym mu przez Petera Sloterdijka między innymi w książce *Musisz życie swe odmienić*. To ważne zastrzeżenie, ponieważ w języku polskim funkcjonują przynajmniej dwa inne znaczenia tego pojęcia, z którymi temat tego kursu jest jedynie pośrednio związany (w pedagogice resocjalizacyjnej jest to nazwa dla jednej z metod oraz w naukach technicznych jest to nauka zajmująca się dostosowaniem maszyn, narzędzi i warunków pracy do naturalnych możliwości ludzi). W ramach tego kursu chodzi natomiast o szczególną wykładnię człowieka i jego kultury, która zakłada, że człowiek dopiero staje się człowiekiem w trakcie swojego życia, a to stawanie się nie jest całkowicie bierne, lecz polega na nieustannym ćwiczeniu siebie. Antropotechniki to zatem sposoby wytwarzania (kształtowania, formowania) człowieka.

Kurs *Antropotechniki* ma na celu, po pierwsze, wprowadzenie samego tego terminu (wskazanie jego znaczenia, założeń, z jakimi wiąże się używanie go, rozumienia człowieka, które to pojęcie implikuje). Po drugie, zaprezentowanie dziejów zachodniej cywilizacji jako dziejów antropotechniki (omówione zostaną najważniejsze formy ćwiczeń, jakim poddają się ludzie w naszym kręgu cywilizacyjnym od starożytności po czasy współczesne). Po trzecie, sformułowanie problemów, przed jakimi staje współczesny człowiek, będący świadkiem tzw. „zwrotu antropotechnicznego” (już nie tylko trzeba ćwiczyć, by być człowiekiem, ale ponadto trzeba wziąć na siebie odpowiedzialność za formę, którą dzięki ćwiczeniu się uzyskuje).

Kurs ten – pomimo rozbudowanej części historycznej – wprowadza w najnowszą refleksję nad kondycją człowieka. Ponieważ jednak odbywa się na pierwszym semestrze, ma charakter wprowadzający w te zagadnienia.

Warunki wstępne

Wiedza	Wiedza ogólna nabyta w toku kształcenia w szkole średniej.
Umiejętności	Umiejętności ogólne nabyte w toku kształcenia w szkole średniej.
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 – Student/ka zna pojęcie antropotechniki i wie, z jaką wykładnią człowieka się ono wiąże	KW02, KW10
	W02 – Student/ka zna w podstawowym zarysie kilka teorii podmiotowości	KW03
	W03 – Student/ka zna podstawowe techniki pracy nad sobą (formowania siebie) pojawiające się w dziejach filozofii zachodniej	KW01, KW05
	W04 – Student/ka zna w podstawowych zarysach tradycję filozoficzną, która rozumie filozofię jako troskę o samego siebie	KW01, KW05
	W05 – Student/ka zna podstawowe teksty tworzące tradycję <i>epimeleia heautou</i>	KW01, KW07
	W06 – Student/ka potrafi wskazać na przynajmniej kilka zjawisk współczesnych należących do tradycji filozofii jako troski o samego siebie	KW13

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 – Student/ka potrafi wskazać założenia stojące za myśleniem o człowieku i jego kulturze w kategoriach antropotechniki	KU01
	U02 – Student/ka zyskuje pogłębioną świadomość podlegania różnym procesom (kulturowym, społecznym, ekonomicznym i politycznym)	KU06
	U03 – Student/ka umie czytać teksty kultury w kluczu antropotechniki (dostrzegać wątki antropotechniczne)	KU08

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
-----------------------	-----------------------------	-------------------------------------

	K01 – Student/ka docenia rolę refleksji filozoficznej w procesie poznania siebie i mechanizmów, jakim podlega jednostka	KK01
--	---	------

Organizacja											
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach									
		A		K		L		S		P	E
Liczba godzin	30	30									

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład z prezentacją z elementami dyskusji nad prezentowanymi treściami.

Własna lektura zadanych tekstów.

Ćwiczenia audytoryjne polegają na dyskusjach wokół wcześniej przeczytanych tekstów. Na zajęciach w grupach będą wykorzystywane metody zachęcające do uprzedniego czytania tekstów (wejściówki) oraz zadania do wykonania na podstawie znajomości tekstów. Niektóre fragmenty będą czytane sposobem seminaryjnym. Oprócz pracy nad tekstem, zmierzającej do ustalenia, o czym tekst mówi i jak się odnosi do głównego tematu kursu, mile widziane będzie odniesienie tekstów do swojego własnego doświadczenia

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								x			x		
W02								x			x		
W03		x						x			x		
W04								x			x		
W05		x						x			x		
W06								x			x		
U01								x			x		
U02								x			x		
U03		x						x			x		
K01								x			x		

Kryteria oceny	Na ocenę 2 student:	Na ocenę 3 student:	Na ocenę 4 student:	Na ocenę 5 student:
Wiedza	NIE potrafi, przynajmniej w 50 %, zdefiniować i objaśnić podstawowych pojęć, nie zna najważniejszych problemów i stanowisk filozoficznych.	W przynajmniej 51 % potrafi zdefiniować i objaśnić podstawowe pojęcia, zna najważniejszych problemy i stanowiska filozoficzne.	W przynajmniej 75 % potrafi zdefiniować i objaśnić podstawowe pojęcia, zna najważniejszych problemy i stanowiska filozoficzne.	W przynajmniej 90 % potrafi zdefiniować i objaśnić podstawowe pojęcia, zna najważniejsze problemy i stanowiska filozoficzne oraz wykazuje zdolności interpretacyjne i komparatystyczne.
Umiejętności	Student nie uczestniczy w dyskusjach, nie opracowuje indywidualnie tekstów zadanych przez nauczyciela.	Student sporadycznie zabiera głos w dyskusjach, odwołując się do materiału tekstowegoadanego przez wykładowcę do opracowania indywidualnie.	Student aktywnie uczestniczy w dyskusjach, odwołując się do materiału tekstowegoadanego przez wykładowcę do opracowania indywidualnie.	Student aktywnie uczestniczy w dyskusjach, odwołując się do materiału tekstowegoadanego przez wykładowcę do opracowania indywidualnie.
Kompetencje społeczne	Student nie przygotowuje się do zajęć, nie dostrzega potrzeby uczenia się. W dyskusji przejawia brak zrozumienia innych i tolerancji lub nie zabiera głosu w ogóle.	Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez przygotowywanie się do zajęć, sporadyczny udział w dyskusji oraz otwartość wobec innych.	Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez systematyczne przygotowywanie się do zajęć, spontaniczny udział w dyskusji, zdrowy krytycyzm oraz otwartość wobec innych.	Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez systematyczne przygotowywanie się do zajęć, aktywny i twórczy udział w dyskusji, zdrowy krytycyzm oraz otwartość wobec innych.

Uwagi	Wykład w formie stacjonarnej – obecność obowiązkowa (lista obecności), dopuszczalne 2 nieobecności nieusprawiedliwione (w przypadku paru kolejnych możliwe „odpracowanie” w formie ustnego zaliczenia partii materiału). Na ćwiczeniach obecność obowiązkowa (1 nieusprawiedliwiona dopuszczalna). Wymaga się, aby student/-ka przeczytał/-a uprzednio zadany tekst. Możliwe są różne formy sprawdzenia tego (np. „wejściówka”). Nieprzygotowanie na ćwiczeniach należy „odpracować”, spotykając się z prowadzącym na dyżurze i zaliczając zaległy tekst. Zaliczenie końcowe, w formie rozmowy ustnej będzie obejmowało materiał z wykładów, teksty omawiane na ćwiczeniach oraz znajomość lektury obowiązkowej.
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów):

Wykład:

1. Troska o siebie jako temat – wprowadzenie do zajęć
2. Przedfilozoficzne początki epimeleia heautou i początki filozofii
3. Platon – platońska teoria troski o siebie
4. Po Sokratesie – przejście do „złotego wieku” troski o siebie samego
5. Złoty wiek troski o samego siebie
6. Początki chrześcijańskiej praktyki: anachoreci, ojcowie pustyni, początki monastycyzmu
7. Plotyn i neoplatońskie wątki w praktyce troski o samego siebie
8. Średniowieczne przewartościowania w praktyce troski o samego siebie
9. Zwrot kartezjański – oderwanie poznania od doskonalenia się podmiotu
10. Parezja jako konieczny warunek troski o samego siebie
11. Ziemia jako planeta ćwiczących - o tym, że ludzie ćwiczą się w byciu człowiekiem, nawet gdy o tym nie myślą
12. Człowieczeństwo jako ciągle przekraczanie siebie - Sloterdijka interpretacja filozofii F. Nietzschego
13. Współczesne formy troski o siebie
14. Rozmowa zaliczeniowa

Ćwiczenia audytoryjne:

Praca nad tekstami:

1. Pseudo-Platon, *Alkibiades* – o potrzebie troski o siebie
2. Platon, *Fedon* – ćwiczenie się w umieraniu
3. Ciceron, III ks. *Rozmów Tuskuliańskich* – filozofia jako terapia
4. Marek Aureliusz, *Rozmyślania*, ks. I i II – sztuka wdzięczności, pre-medytacja, przypominanie sobie o tym, co najważniejsze
5. Seneka, *Listy do Lucylisza*, fragmenty – przewodnictwo duchowe, codzienny rachunek
6. Augustyn, *Soliloquia*, fragmenty – rozmowa ze sobą, medytacja.
7. Atanazy Wielki, *Żywot św. Antoniego*,
8. Boecjusz, *O pocieszeniu, jakie daje filozofia*,
9. Sloterdijk, *Letarg myślenia*,

Wykaz literatury podstawowej:

1. Foucault M., *Hermeneutyka podmiotu*, przeł. M. Herer, Warszawa 2012.
2. Sloterdijk P., *Musisz życie swe odmienić. O antropotechnice*, przeł. J. Janiszewski, Warszawa 2014.
3. Sloterdijk, *Letarg myślenia. Filozofia i nauka jako ćwiczenie*, przeł. T. Słowiński, Wrocław 2015.

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Juliusz Domański, *Metamorfozy pojęcia filozofii*, Warszawa 1996
2. Foucault Michel, *Zło czynić, mówić prawdę. Funkcje wyznania w sprawiedliwości. Wykłady z Louvain, 1981*, przeł. A. Zawadzki, Warszawa 2018.
3. Foucault M., *Historia seksualności*, przeł. B. Banasiak, T. Komendant, K. Matuszewski, tom I: *Wola wiedzy*, tom II: *Użytek z przyjemności*, Gdańsk 2020.
4. Hadot Pierre, *Ćwiczenia duchowe i filozofia starożytna*, przeł. P. Domański i W. Kleczon, Warszawa 2019.
5. Hadot Pierre, *Filozofia jako ćwiczenie duchowe*, przeł. P. Domański, Warszawa 2003
6. Heidegger Martin, *List o humanizmie*, przeł. J. Tischner, w: tenże, *Znaki drogi*, Warszawa 1991.
7. Jaeger Werner, *Paideia. Formowanie człowieka greckiego*, przeł. M. Plezia i H. Bednarek, Warszawa 2001 (szczególnie księga trzecia: *Epoka wielkich wychowawców i systemów wychowawczych*).
8. Cezary Rudnicki, *Etyka przeciw moralności. Foucaultowskie studia nad starożytnością i wczesnym średniowieczem*, Kraków 2022
9. Sloterdijk P., *Reguły dla ludzkiego zwierzyńca. Odpowiedź na Heideggera list o humanizmie*, przeł. A. Żychliński, „Przegląd Kulturoznawczy”, 2008, nr 1, s. 40-62.
10. Sloterdijk, *Letarg myślenia. Filozofia i nauka jako ćwiczenie*, przeł. T. Słowiński, Wrocław 2015.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	2
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	23
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu	25
Ogółem bilans czasu pracy		110
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4